

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 21000

Tarih : 26.08.2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın *Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu* tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Kemal BÜLBÜL

Antalya Milletvekili

Yazılı ve sosyal medyada Türkiye-Suriye diyalog çağrısının ülkede ve yurtdışında yoğun tartışmalara konu olduğuna, esas olarak AKP iktidarının Şam yönetimiyle uzlaşıp barışma konusundaki samimiyetine dair endişelere yer verilmektedir.

İddia sahipleri on yılı aşkın bir süreden beri Suriye'de hayatı felce uğratan ve oradaki halklar ile farklı toplulukları birbirine düşüren iç savaşı sona erdirmenin hem samimiyet hem de ciddiyet istediğini dile getirmektedirler.

Lübnan merkezli *El Ahbar* gazetesinde Âlâ El Halebi imzasıyla yayımlanan 9 Ağustos 2022 tarihli bir haber-yorumda Türkiye'nin askeri-siyasi denetimi altında bulunan Suriye topraklarında İhvan, tarikat ve cihat davası için mücadele eden örgütlerin Türkiye'nin yardımı ve himmetiyle nasıl bir İslamcı şemsiye altında toplanmakta olduklarına ve Diyanet İşleri Başkanlığı'nın (DİB) oradaki rolüne dikkat çekilmektedir.

Haber-yorumun ayrıntılarında Türkiyeli bazı yetkililer ve görevlilerin TSK denetimindeki bölgelerde adeta DİB şubeleri açtıkları, bir anlamda "*paralel Diyanet*" diyebileceğimiz bir yapılanma içine girdikleri iddia edilmektedir.

Suriyeli gazeteci-yazar Âlâ El Halebi, yazısında şu ifadelere yer verilmektedir:

“Türkiye, askeri-siyasi denetimine aldığı Suriye topraklarında yeni bir uygulama başlatıyor. TSK kontrolündeki bölgelerde bulunan farklı silahlı milisler ile cihatçıların herhangi bir denge/güç değişikliği sürecinde elinin altından kayıp gitmemesi veya kendi aralarında bölünmemesi için, ‘muhtemel siyasi bir çözüme kadar’ Ankara ile irtibat halinde kalmasını sağlayacak bir ‘dini platform’ oluşturuluyor.

2014 yılında kurulmuş olup Suriye İslam Meclisi (SİM) olarak bilinen bu oluşumun çatısı altında El Kaide örgütünün Suriye’deki uzantısı sayılan birçok radikal cihatçı yapı, İhvan ve irili ufaklı yaklaşık 70 cihatçı örgütü bünyesinden barındıran Heyet-ü Tahrir’il Şam (HTŞ), bunlardan biridir. Türkiye’nin denetlediği bölgelerde, fetva makamı, bahsedilen bu şeyhe teslim edilmiş olup deyim yerindeyse Türkiye’deki Diyanet İşleri’ne benzer yahut ona paralel ama daha bağnaz ve radikal bir ‘Diyanet’ tesis edilmektedir.

Bir yanıyla da istihbarat faaliyetinde bulunacak olan böyle bir Diyanet’in tabanını ve belkemiğini Kuzey Suriye mıntıkalarındaki İhvan-Selefi-cihatçı örgütler oluştururken, diğer yanıyla Türkiye ile din/ilahiyat bağlarını inşa etmek için çabaları sürüyor.

Suriye yönetimi, Ekim 2021’de, Osmanlı devrinden kalma Müftülük makamını kaldırıp yerine Fıkıh İlmi Meclisi adıyla yeni bir makam oluşturdu ve onu fetva vermekle de yetkilendirdi. Bunun üzerine harekete geçen Suriyeli muhalifler, Şeyh Usame El Rufai’yi, ‘Suriye Arap Cumhuriyeti Baş Müftüsü’ ilan ettiler.

Türkiye’nin Suriye’deki gerçekleştirdiği sınır ötesi operasyonlarından sonra İslami Meclis ve Şeyh El Rufai’nin faaliyetleri, Diyanet İşleri Başkanlığı’nın bölgedeki etkinlikleriyle bağlantılı ve hatta iç içe geçmiş durumdadır. Bu doğrultudaki fetvalar ve dini gerekçelendirmeler, TSK denetimindeki Suriye topraklarında bulunan cami, mescit ve benzeri dini mekânlarda cemaat duaları, hutbe ve vaazlar şeklinde dile getirilmektedir.

Anlaşılan o ki; Ankara yönetimi, denetimindeki bölgeleri güvence altına alabilmek için, İslam Meclisi’ni bilhassa seçip rol vermiştir. Ek olarak AKP iktidarının yöredeki Selefi ve cihatçı yapılarla olan bağlantıdan da söz edilebilir. Zira bu oluşumlar AKP iktidarınca siyasi, mali ve askeri destek görmekteler.”

71057

Bu bağlamda;

- 1- Bakanlığınız tarafından Türkiye'nin askeri-siyasi denetimi altında bulunan Suriye topraklarında Müslüman Kardeşler Cemiyeti'ne (İhvan) ve diğer Selefi cihatçı yapılara siyasi, mali ve askeri destek vermekte midir?
- 2- Bakanlığınız Suriyeli İhvan (Müslüman Kardeşler) hareketi ve Selefilerle Türkiye'nin denetlediği bölgelerde, Türkiye'deki Diyanet İşleri'ne benzer yahut ona paralel ama daha bağınaz ve radikal bir 'Diyanet' tesis edildiğine dair duyumlardan haberdar mıdır? Eğer haberdar ise bunun muhtemel barış ve uzlaşma zeminini olumsuz yönde etkilememesi için ne tür çalışmalar yapmaktadır?
- 3- Bakanlığınız TSK denetimindeki Suriye topraklarında bulunan cami, mescit ve benzeri dini mekânlarda İhvan ve Selefi yapılanmaların propagandalarına vesile olan faaliyetlerin kontrol ve denetimi konularında herhangi bir çalışma yapmakta mıdır?